

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

לב.

עין משפט
נר מצוה

לד א מיי פ"ו מהלכות
 יבום הלכה כט
 טוש"ע אה"ע סימן קעד
 סעיף ה:
 לה ב מיי פ"ז שם הל'
 יב טוש"ע אה"ע
 סימן קעה סעיף א:
 לו ג מיי פ"ד מהל'
 סנהדרין הלכה ד:

תוספות ישנים

ואין להקשות מיון דרך לנא
דמריא אמת שיש ממיס
צבורי (צבורי) מאי הא
דמארין יבמה יבא עליה
שם עליה וקטן יבא אחד
וזה שם עליה וקטן שם
יבמה וי"ל דטעמא
דמאר הא וקטן
אמרינא בעלמא דמארין
לש"ל א"ר שמואל א
מאמרין בן ראשון מאמר
אמת ראשון טועל וכו'
שמואל דלוי ליה גופיה
שמואל בן מתיס. לכן הא
לפרש הכא דודאי ס"ל הכא
שמואל שיש ממיס דפיק
היגורס וגוריה דהבא ל
מאמר ממש בעלמא
גופיה אלא שמואל
גרמה דאי לאו גוריה לא
מריא כל קנאס וגו' את
הא. וישמעון ויש האי
דקמאר ר' שמואל א
מאמר בן ראשון מאמר
ויחא דטעמיהו שמואל אמת
שם מתיס:

[illegible]

מאמר ולא גוררין לה אטו אשת שני מתים וא"כ מי שעליה זיקת יבם אחד כו' לא הויא דרשא גמורה אלא אסמכתא בעלמא וקשה דצפרק בתרא דגיטין (קד 39: וס) אמרי' אלא אשת ב' מתים היכי משכחת לה משמע דהוי דאורייתא ואפי' צדח דוכתא וי"ל דפלוגמא דתנאי היא

כדמוכח לקמן בסוף האשה רצה
 (דף י"ז:) גבי בן תשע שצא על יצמתו
 ומשהגדיל נשא אשה אחרת ומת
 השניה חולצת או ממייבמת הראשונה
 שהיא צעלת זיקת שני יבמין חולצת
 ולא ממייבמת ופריך בגמרא ויעשו
 ביאת בן תשע כמאמר בגדול ותדחה
 כרה מיצוס פירוש כי הגדל ומסיק
 לרבי יוחנן דעשו ויעשו ופליגי תנא
 דשמעתין אההוא תנא דהאי תנא
 דשמעתין גזר משום כרה פירוש הא
 דקא חסר צעלת מאמר משום דליכא
 כרה בזההו כדגזר בשמעתין דלמא
 חליץ והדר מייבס כדפירש בקונטרס
 אבל משום זיקת שני יבמין לא
 מיתסרף ללחו דלאורייתא ומיהו כי
 ליכא כרה בזההו גזרי אסורה אטו
 היכא דליכא כרה כדקאמר התם
 רבא לעיל דאפי' היכא דליכא כרה
 בזההו מיתלץ חלצה יצומי לא מייבמא
 ותנא דהתם לא גזר משום כרה פ'י
 הא דקא חסר צעלת ביאת בן תשע
 לייצומי לאו משום כרה אללא אטו אשת
 שני מתים דהוי צעלמא דלאורייתא
 ודוקא בדידה גזרי אבל בצרתה לא
 דלא רצו להחמיר גם בצרתה אטו
 אשת שני מתים וההיא דריש המגשר
 (גיטין פ"ג:) כההוא תנא וריצין פירש
 שם לכולי עמלמא אשת שני מתים
 דלאורייתא ותנא דהכא גזר אף באשת
 השני משום כרה דהיינו צעלת מאמר
 דקא חסר כיון דצעלמא אשת שני
 מתים דלאורייתא מתחמירי אפי' ביאת
 ותנא דהתם לא מתחמיר כולי האי
 ולא גזר באשתו של בן תשע אטו
 צעלת זיקת שני יבמים וקשה דהכא
 מסיק דעמעא דהן תנא משום הך
 גזירות למפרש כהא ועוד דהתם א
 קרי רבא לאשתו כרה וקאמר גמי
 ויעשו ביאת בן תשע כמאמר בגדול
 ותדחה רבא כו' והכא קרי בצעלת
 מאמר כרה וריצין הקשה לעומד שמי
 קושיות הללו ופר"י עיקר:
 אמר

גַּם לְמַאמְרוֹ בּוֹ, הקשה ריב"ן דתנן בפר"ג (למן דף ג.) דיש מאמר אחר מאמר ואם עשה מאמר חזו ובזו לריבה ב' גיטין וחליהו בין יבם אחד לב' יבמות בין ב' יבמין ליבמה אחת אבל יבומי חד מינייהו לא ולרצא יתן גט למאמרו ולא לזיקתו וליבומי אידך ותידך לכתחלה אין לעשות כן דגורין גט למאמרו אטו גט לזיקתו ודוקא בדיעבד קאמר הכא רבא והותרה אפי' הלא דריון דתו ליכא למיגזר כהאי מאמר אטו שטר מאמרתו דעלמא לא דריון דלא שכיח כולי האי אבל לכתחלה גורין משום האי מאמר גופיה:

דאידרדיא מהאי ביתא לזמרי א"ב ב"ש. אע"ג דמהאי זבא שמעיין דאסירא אע"ג דאחזיא זבא נפילה דלא שמעיין מזבא דלעיל דאמר לעיל (דף ג.) מ"מ כיון דאידרדיא מהאי ביתא לגמרי פשיטא דאסירא אע"ג דחזיא זבא נפילה ולעיל דקאמר טעמא דאחזיא זבא נפילה אהאי ממתניין משום דאכתי לא אסיקא אדעתיה טעמא דאידרדיא מהאי ביתא:

שְׁנֵשֶׁה ח' ווא"ב נש"א מת. (ו) אע"ג דבכ' האי גוונא שר' ב"ש זרה לייבומי לעיל בפ"ק (דף ת.) דכיון דל"א חייל איסור אשת אח חשבי של"א במקום מצוה ר"ש לית ליה האי סברה דמכל מקום הרי היא אשת אחיו: **פסוק** ובע"ג דל"א חייל איסור אחות אשה אסורה נמי הזרה לייבומי כיון דל"א פקע איסור אשת אח כמו אילונית דאוסרת זרעה אע"ג דאין זה אלא איסור זרעה וליחשבה בדהי ט"ו נשים בפ"ק (דף ג. ודף י.) למ"ד בפלוגתא זרעה וליחשבה וי"ל דהני כיון דמכה אחות אשה אסירה בכלל אחות זיקה ראשונה דכלאו הכי מי שנתחייב צ' מיתות נידון כחמורה: איסור

ומקצתו הלון. ואחי למימר צב' יצמות הבאות מבית אחד אחד מחד מהייבמת ואחרת חלצה: **נחן גט למאמרו.** אמתיניתין קאי שאם נתן זה העושה מאמר גט למאמרו ולא לזיקתו ואח"כ מה הותרה אשמו הראשונה שהיא צרחה להתייבם לשלישי דמאמר דעבד שקליה ולא

נרות ויננה והשתא לא אחי למימר
 בשמי יצמות מצית אחד חדא חלצה
 וחדא מייבמה דהכא לאו מצית אחד
 מיחוי: אבל היא אסורה. ולא משום
 דקס ליה בלא יבנה^ה דפוסלה על אחיו
 הנשאר שהרי לא נתן גט לזיקה אלא
 משום דלמי לאחלופי בצללת הגט
 הכא דעבד גט למאמרו ולזיקתו
 דהיא ודאי מידחיא אבל גט למאמרו
 לא דמי אלא מאמר ונשארה זיקה
 ראשונה במקומה: הוסרה אפילו
 היא. לשלישי כשימות שני: מאי
 דעבד שקליה. והוא כמו שלם
 עשה זה מאמר ואחאי ומתייבמת
 לשלישי כחמת זיקת אחיו הראשון.
 ודוקא שפירש למאמרו ולא לזיקתו
 קאמר אבל סתמא קיימא בלא יבנה
 אכולהו אחין והכי מוכחא מילתא
 דרבא דפרק רבן גמליאל (לקמן ד' נב):
 דלמאמרו ולא לזיקתו קאמר: פשיטא
 השתא ומה הסם דלא ידחיא מהאי
 ציטא. שני (דף ז.) גבי שלשה
 אחים שנים מהם נשואים אחד אחיות
 ואחד נשא נכרית ומת מצעלי
 אחיות וכנס נשוי נכרית את אשתו
 ומתה אשתו של שני ואח"כ מת נשוי
 נכרית הרי זו אסורה עליו עולמית
 משום אשת אח הואיל ונאסרה עליו
 שעה אחת בנפילה ראשונה משום
 אחות אשה. ואע"ג דבהיא נפילה
 קמייתא לא ידחיא לה לגמרי דהא
 קאי נשוי נכרית שזוקקה לייבום
 וקורא אני בה בשעת נפילה בצמה
 יבא עליה אפי' הכי חשבינן לה לגבי
 בעל אחותה כאשת אח שיש לה
 בנים לאיתסורי עליה אפילו לאחר
 מיתת אחותה: הכל. דבשעת
 נפילה ידחיא מהאי ציטא לגמרי
 דאין כאן אלא בעל אחותה ומשעה
 שנפלה לפניו אין זיקת ציטא עליה
 מיבעיא: סוף הך. מתני' דהכא
 תנא דברשא. ודך. דשלשה אחים
 דלא ידחיא מהאי ציטא לגמרי חזיא

מעיקרא להיתרא ושריא^י (משום הכי לא תניא): דר חויל לאיסורא.
דמי' לדידהו לא קרינא ציה משעת נפילה יבמה יבא עליה:
דצינא ליה. משום דחידוש הוא: ומשנה הראשונה. שתיירה היא
משנשנית זו הויל ויתת שניה מתחלה: לא וזה ממקומה. לעוקרה
לגמרי: בא עליה. בחיי אשתו: משום אשת אח. דהא רחמנא
פטרה מייבום וקמה עליה כמי שיש לו בנים: אלא משום אשת
אח. כדמוקי טעמא לקמן: כנשא מה ואח"כ נשא חי. דאיסור
אשת אח קדים ותו לא אחי איסור אחות אשה וחיל עלה דקסבר
אין איסור חל על איסור: נשא חי ואח"כ נשא מת. איסור אחות
אשה איסור דקודם שנשאה אחיו המת היתה עומדת עלי איסור באיסור
אחות אשה: מיסלא חיל. דאי הוה פקע איסור אשת אח הוה חיל
איסור אחות אשה דהאי דלא חיל מעיקרא משום טעמא דאיסור
אשת אח דהוה קאי קמיה הלכך הויל ואיסור אחות אשה מוכן
ועומד לחול עליה פטורה מן^י היבם לא פקע איסור אשת
אח ומייב משום אשת אח: שמי מיסות. כגון חתומו והיא אשת איש
לחתומו שריפה ואשמת איש חנק: נידון בחמורה. כשריפה:
חמוסו ונעשים אשם איש. שהיתה אלמנה כשנשא בתה: נידון
כאשם איש. ואע"ג דקיל הוא. אלמנא לא אחי איסור חתומו וחיל
לאשת איש דאי חיליי תרייחו עליה הוה לן למדייניה בחמורה:
אמר

אשת אח לחודה וא"ת לר"ש משכחת לה אשת אח מן האב דפוטרה קא מייירי וכן האי דלעיל דקתני נאסרה עליו עולמית גם היא פוטרה אשה נינהו: **וּנְעֻשִׁית** אשת איש נידון בחמותו. ואין זה מן

בן דרשה דזיקת שמי ימים, דלי מאמר קונה הרי היא אשת שמי ואין כהן אלא יקמו, ואם אין קן ממך, הותרה צרתה. הוסיף אשתו הראשונה שהיא זרמה, לאחיו השני, דלי לאו גט הוא אסורה חמורה מחנך (בריתות יד). גרין בויקה הראשונה. ולא באחר

מסורת הש"ס

(א) [לקמן מד.] (ב) [לעיל
י"ב.] (ג) לקמן נ"ב; (ד) [לעיל
ל"ב.] (ה) [לעיל ז': וש"נ],
(ו) [לעיל ל'. וש"נ],
(ז) סנהדרין פ"א. כריתות ד':
[מוספתא סנהדרין פ"ב],
(ח) כריתות ד'; (ט) [דברים
כ"ה, י'] (י) [רש"ל, ט'] (יא) [לדדיה
רש"ש, ט'] (יב) [דברים כ"ה, י']

תורה אור השלם

1. וַנִּגְשֶׁה יִבְמָתוֹ אֵלָיו
לְעֵינֵי הַזִּקְנִים וְחִלְצָה
נַעֲלָה מֵעַל רִגְלוֹ וְרָקָה
בְּפִיו וַעֲנָתָה וְאָמְרָה
כִּבְּהָ יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר
לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו:
דְּבָרִים כֹּה ט

גליון הש"ס

גמ' ור"ש היבא דנשא
מת. עיין בספר המקנה
לקידושין דף עז ע"ב בתוס'
ד"ה פרט לכ"ג:

הגהות הב"ח

(א) נב' חזוי להחיות ושריא. נ"ב ס"א רשיירא :
(ב) רש"י ד"ה מיתלג וכו' מן היבום ולא פקע :
(ג) תר"ה (צעמוד הקודם) מדרבנן וגורא כו' ועוד דהתם לעיל מינה קרי רבא :
(ד) ד"ה שנשא וכו' ואע"ג דכבי וכו' לעיל פסק' ממשום דקיון וכו' חשבי להו שלא במקום :

מוסף רע"י

שִׁיר לַמִּנוּחַ קוֹדֶם
 מוֹרִידֵם. עַל שֵׁם
 עֲדִים, לֹא מִפִּי כַהֲנָם.
 יַעֲדוּ בַּיַּת דָּן, לֹא דָמִי
 שֶׁמֶשׁוּתוֹ יוֹמוֹ,
 הַלֹּא אֶרֶץ לֵכֵס (א.ו.ו.)
 הָרִי אֶלֶּי. שְׁמִי
 נָשָׂם, חֲרוּצוֹת.
 עֲשֵׂה הוּא פֶּקַע זֶיט,
 קִמְיָהֵם וְלֹא הוּא עֵלָה אֵלָה
 שְׁמִי שְׁמִי אֶחָד, אֲנִי
 אֶחָד לִי מִפֶּקַע זֶיט
 וְהוּא עֵלָה קֶלֶת זֶיט
 (רַשְׁשֵׁי יוֹם). שְׁנֹאמֵר וְהוּא
 אֶחָד מִהֶם. וְלֹא יוֹ שְׁמִי
 בִּי, עֲלֵיִי זֶיט קֶלֶת זֶיט
 עֲלֵיִי זֶיט זֶיט אֶסְרוֹת
 מִדְּרָגָן, וְקֶלֶת אֶסְרָתָהּ
 עֲלֵיִי, וְתִכְלֵת דָּהֵר לִי
 מִיַּעֲשֵׂהֶם אֶדָּן לֹא בַּיַּת
 אֶחָד, אֲנִי הוּא וְלֹא
 נִכְסֵה, אֲנִי עֵדֵה לִי
 מִמָּחֵר לֹא הוּא עֵלָה אֵלָה
 אֲנִי הוּא וְהוּא לִי כִּי
 יִכְתוּם הַלֵּל מִפִּי בַּיַּת
 זֶיט (א.ו.ו.) מִיַּעֲשֵׂהֶם
 שְׁמִי, שְׁלֵדִילָה זֶיט רִבִּי אֶחָד.
 כִּנּוּן עֵלָה נִפְלֵא לִי בַּיַּת
 אֶחָת, אוֹ שְׁמֵנֵם שֵׁן
 וּפֶקַע זֶיט רַשְׁשֵׁי
 וְכֹחַם שֵׁן אֶלֶּי אֵלָה
 יִכּוּן שֵׁן, אוֹ לִי עֵשֶׂה
 אֶחָד מֵהֶם, אֲנִי כֹחַ
 אֵלָה זֶיט רִבִּי, אֲנִי
 וְעֵשֶׂה שֵׁן אֶלֶּי זֶיט
 שֵׁן שֵׁן יִכְתוּ, שֵׁן עֲלֵי
 שֵׁן קֶלֶת מִן הַרְשֵׁלֶן, אוֹ
 וְהוּא עֵלָה מִיַּעֲשֵׂהֶם לִי פֶקַע
 וְזִמְתָּה מִן הַרְשֵׁלֶן, וְזִמְתָּה
 אֶחָת מִן אֶסְרוֹת מִשּׁוֹ
 (עֲשֵׂה יוֹם). וְלֹא
 שְׁלֵדִילָה זֶיט רִבִּי.
 כִּנּוּן יוֹ שְׁעֵדֵיִי אֵלָה
 אֶחָד יִכְתוּ מִמֶּה הַרְשֵׁלֶן,
 אֲנִי עֵלָה מִיַּעֲשֵׂהֶם
 אֶחָלָה צִבְיָהֵם, וְתוֹסֵפָה עֲלֵי
 אֶחָד מִתַּחַת מִיַּעֲשֵׂהֶם
 (יִכְתוּ יוֹם). מִיַּעֲשֵׂהֶם אֲנִי

שירצה. דלית ליה
נתן גט למאמריו. ואחר כך